

Laidiens: **11.06.2020., Nr. 112**

Oficiālās publikācijas Nr.: **2020/112.8**

Ministru kabineta noteikumi Nr. 375

Rīgā 2020. gada 9. jūnijā (prot. Nr. 40 13. §)

Dzelzceļa drošības noteikumi

*Izdoti saskaņā ar Dzelzceļa likuma
34.¹ panta piekto daļu, 35.¹ panta otro daļu,
35.² panta ceturto, piekto un septīto daļu
un 36.⁵ panta trešo un septīto daļu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka:

1.1. drošības pārvaldības sistēmas pamatelementus;

1.2. drošības pārskatā iekļaujamo informāciju;

1.3. kārtību, kādā Komisijas 2018. gada 9. aprīļa Īstenošanas regula (ES) 2018/763, ar ko nosaka praktisku kārtību vienoto drošības sertifikātu izdošanai dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2016/798 un atceļ Komisijas Regulu (EK) Nr. 653/2007, (turpmāk – Regula Nr. 2018/763), tiek piemērota Latvijā;

1.4. drošības apliecības izdošanas, atjaunošanas, grozīšanas un atsaukšanas kritērijus un kārtību;

1.5. prasības par tehnisko apkopi atbildīgajām struktūrvienībām un to izvērtēšanas kritērijus;

1.6. ritekļus, par kuru tehnisko apkopi atbildīgajām struktūrvienībām ir nepieciešams par tehnisko apkopi atbildīgās struktūrvienības sertifikāts;

1.7. kārtību, kādā Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija (turpmāk – inspekcija) izdod, atjauno, groza vai atsauc par tehnisko apkopi atbildīgās struktūrvienības sertifikātu, tā izdošanas, atjaunošanas, grozīšanas un atsaukšanas prasības, kā arī novērtēšanas kritērijus;

1.8. kārtību, kādā inspekcija izdod, atjauno, groza vai atsauc par 1520 milimetru sliežu ceļa platuma ritekļu tehnisko apkopi atbildīgās struktūrvienības sertifikātu, kā arī tā izdošanas, atjaunošanas, grozīšanas un atsaukšanas prasības un novērtēšanas kritērijus.

2. Pārvadātājs, manevru darbu veicējs un šo noteikumu 17.1.1. un 17.1.3. apakšpunktā minētais infrastruktūras pārvaldītājs nodrošina, ka drošības pārvaldības sistēma ietver vismaz šādus pamatelementus:

2.1. komersanta augstākā līmeņa vadītāja apstiprinātu, saskaņā ar komersanta uzņēmējdarbības stratēģiju uzturētu un visam personālam paziņotu drošības politiku, kas ietver apņemšanos pildīt ar drošību saistīto normatīvo aktu prasības, komersanta izvirzītos drošības mērķus, kā arī apņemšanos kontrolēt no paša komersanta darbības izrietošos un citu dzelzceļa sistēmas dalībnieku radītos drošības apdraudējumus un pastāvīgi uzlabot savu drošības pārvaldības sistēmu;

2.2. komersanta kvalitatīvos un kvantitatīvos mērķus drošības uzturēšanai un paaugstināšanai, kā arī plānus un procedūras šo mērķu sasniegšanai;

2.3. procedūras esošo, jauno un grozīto tehnisko un ekspluatācijas nosacījumu ievērošanai, kā tas noteikts savstarpējas izmantojamības tehniskajās specifikācijās, nacionālajās prasībās un citos piemērojamos ar dzelzceļa nozari tieši nesaistītos normatīvajos aktos, kā arī dzelzceļa infrastruktūras reģistrā vai tīkla pārskatā norādītos obligāti ievērojamos vietējā rakstura infrastruktūras nosacījumos un ierobežojumos (turpmāk – vietējie infrastruktūras nosacījumi);

2.4. procedūras piemērojamo prasību ievērošanai visā iekārtu aprites cikla un darbības laikā;

2.5. procedūras un metodes risku konstatēšanai, novērtēšanai un kontroles pasākumu ieviešanai, ja ekspluatācijas apstākļu maiņa vai jaunu materiālu ieviešana rada jaunus riskus infrastruktūrai vai mijiedarbībai starp cilvēku, iekārtu (mehānismu) un komersantu;

2.6. personāla apmācību programmas un sistēmas, lai uzturētu personāla kompetenci pienākumu pienācīgā veikšanā, tostarp personāla fizisku un psiholoģisku piemērotību;

2.7. komersanta pasākumus, lai nodrošinātu iekšējās informācijas apriti un attiecīgos gadījumos informācijas apriti starp dzelzceļa sistēmas dalībniekiem;

2.8. procedūras un veidlapas drošības informācijas dokumentēšanai un procedūras svarīgas drošības informācijas konfigurācijas kontrolei;

2.9. procedūras dzelzceļa satiksmes negadījumu un citu bīstamu notikumu reģistrēšanai, ziņošanai, izmeklēšanai un analīzei, kā arī vajadzīgo preventīvo pasākumu veikšanai;

2.10. rīcības plānus, brīdinājumus un informācijas sniegšanas kārtību ārkārtējās situācijās, kas ir saderīgi ar valsts iestāžu rīcību ārkārtējās situācijās;

2.11. drošības pārvaldības sistēmas regulāru iekšējo auditu.

3. Pārvaldātājs, manevru darbu veicējs un šo noteikumu 17.1.1. un 17.1.3. apakšpunktā minētais infrastruktūras pārvaldītājs drošības pārvaldības sistēmā ietver arī citus elementus, kas vajadzīgi, lai pārvaldītu tā darbības rezultātā radušos drošības riskus, ņemot vērā šo risku novērtējumu, tostarp arī to darbību rezultātā, kas tiek veiktas privātas lietošanas dzelzceļa infrastruktūrā.

4. Drošības pārvaldības sistēmu izstrādā, piemērojot prasības, kas noteiktas Komisijas 2018. gada 8. marta Deleģētajā regulā (ES) 2018/762, ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2016/798 izveido kopīgas drošības metodes, kas attiecas uz prasībām drošības pārvaldības sistēmām, un atceļ Komisijas Regulas (ES) Nr. 1158/2010 un (ES) Nr. 1169/2010.

5. Pārvaldātājs, manevru darbu veicējs un šo noteikumu 17.1.1. un 17.1.3. apakšpunktā minētais infrastruktūras pārvaldītājs gada drošības pārskatā par iepriekšējo kalendāra gadu iekļauj šādu informāciju:

- 5.1. ziņas par komersanta izvirzīto mērķu īstenošanu ar drošību saistītajos jautājumos un drošības pasākumu plānu izpildes rezultātus;
- 5.2. ziņojumu par normatīvajos aktos par dzelzceļa satiksmes negadījumu klasifikācijas, izmeklēšanas un uzskaites kārtību norādītajiem drošības rādītājiem un to izmaiņām, ciktāl tas attiecas uz pašu komersantu;
- 5.3. iekšējā drošības audita rezultātus;
- 5.4. apsvērumus par dzelzceļa kustības un infrastruktūras pārvaldīšanas traucējumiem un trūkumiem, kas varētu būt svarīgi inspekcijai, tostarp informācijas apkopojumu par riskiem, kas izriet no koriģējošo darbību rezultātiem;
- 5.5. ziņojumu par kopīgo drošības metožu piemērošanu.

II. Vienotais drošības sertifikāts

6. Ja pārvadātāja vai manevru darbu veicēja darbības telpa atrodas tikai Latvijā un pretendents ir lūdzis inspekciju izsniegt vienoto drošības sertifikātu, inspekcija kā drošības sertifikācijas struktūra regulas Nr. 2018/763 izpratnē vienoto drošības sertifikātu izdod, atjauno, groza vai atsauc, ievērojot šajos noteikumos un regulā Nr. 2018/763 noteiktās prasības un novērtēšanas kritērijus.
7. Pretendents regulā Nr. 2018/763 minēto informāciju par darbības telpu Latvijā iesniedz latviešu valodā saskaņā ar Valsts valodas likuma prasībām.
8. Vienotajā drošības sertifikātā norāda regulas Nr. 2018/763 III pielikumā noteikto informāciju, tostarp pārvadātāja vai manevru darbu veicēja darbības veidu, pārvadājumu apjomu, kā arī darbības telpu. Vienoto drošības sertifikātu attiecina arī uz privātas lietošanas dzelzceļa infrastruktūru, ja tā ietilpst pārvadātāja vai manevru darbu veicēja drošības pārvaldības sistēmā.
9. Ja pretendents veic arī šo noteikumu 17. punktā (izņemot 17.1.1. un 17.1.3. apakšpunktu) minētās darbības, kurām ir paredzēta šo noteikumu III nodaļā minētās drošības apliecības saņemšana, atbilstību šo noteikumu III nodaļas prasībām pārbauda un par drošības apliecības izdošanu, atjaunošanu, grozīšanu vai atsaukšanu inspekcija lemj vienotā drošības sertifikāta izdošanas procedūrā. Šajā gadījumā vienotā drošības sertifikāta izdošanai nepieciešamo dokumentāciju papildina ar šo noteikumu III nodaļā norādīto dokumentāciju, un pārvadātājs vai manevru darbu veicējs nesāņem drošības apliecību, bet par atbilstību prasībām tiek pieņemts attiecīgs lēmums vai veikta atzīme vienotajā drošības sertifikātā.
10. Vienoto drošības sertifikātu neizdod šo noteikumu 17.1.1. un 17.1.3. apakšpunktā minētajam infrastruktūras pārvaldītājam, kas infrastruktūras pārvaldīšanai veic arī manevru darbus un vilcienu satiksmi, kas nav dzelzceļa pārvadājumi, ja minēto darbību atbilstība drošības prasībām ir apliecināta ar drošības apliecību saskaņā ar šo noteikumu III nodaļu.
11. Inspekcija divu nedēļu laikā pēc lēmuma pieņemšanas par vienotā drošības sertifikāta izdošanu, atjaunošanu, grozīšanu vai atsaukšanu par to paziņo Eiropas Savienības Dzelzceļu aģentūrai, norādot komersanta nosaukumu, adresi, vienotā drošības sertifikāta izdošanas datumu, tipu, apjomu, derīguma termiņu un darbības telpu, bet atsaukšanas gadījumā arī lēmuma pamatojumu.
12. Ja pārvadātājs vai manevru darbu veicējs veic Dzelzceļa likuma 34.¹ panta vienpadsmitajā daļā minētās izmaiņas un šīs izmaiņas maina iepriekš izdotā vienotā drošības sertifikāta nosacījumus, tas iesniedz iesniegumu vienotā drošības sertifikāta grozīšanai. Iesniegumam pievieno apliecinājumu, ka minētās izmaiņas riska

pārvaldības process ir īstenots atbilstīgi kopīgajai drošības metodei, kas paredzēta riska noteikšanai un izvērtēšanai.

13. Ja grozījumi tieši piemērojamos Eiropas Savienības tiesību aktos vai nacionālajās prasībās maina vienotā drošības sertifikāta izdošanas nosacījumus, pēc inspekcijas pieprasījuma pārvadātājs vai manevru darbu veicējs iesniedz iesniegumu vienotā drošības sertifikāta atjaunošanai neatkarīgi no esošā vienotā drošības sertifikāta derīguma termiņa.

14. Pēc vienotā drošības sertifikāta izdošanas pārvadātāju un manevru darba veicēju uzraudzībai inspekcija izmanto tās rīcībā esošo informāciju, kā arī Eiropas Savienības Dzelzceļu aģentūras rīcībā esošo drošības pārvaldības sistēmas dokumentāciju.

15. Atjaunojot vienoto drošības sertifikātu, inspekcija izmanto uzraudzības laikā iegūto informāciju. Inspekcija uzraudzību veic atbilstoši Komisijas 2018. gada 16. februāra Deleģētajai regulai (ES) 2018/761, ar ko izveido kopīgas drošības metodes uzraudzībai, ko valstu drošības iestādes veic pēc vienotā drošības sertifikāta vai drošības atļaujas izdošanas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2016/798, un atceļ Komisijas Regulu (ES) Nr. 1077/2012 (turpmāk – regula Nr. 2018/761).

16. Ja Inspekcija izdevusi vienoto drošības sertifikātu, tā pieņem lēmumu to atsaukt, ja vienotā drošības sertifikāta turētājs:

16.1. sniedzis nepatiesas ziņas vai slēpis ar dzelzceļa satiksmes drošību saistītu informāciju;

16.2. trīs mēnešu laikā no Dzelzceļa likumā minēto pagaidu drošības pasākumu piemērošanas brīža nav veicis nekādas darbības to atcelšanai;

16.3. izbeidzis savu darbību kā pārvadātājs vai manevru darbu veicējs.

III. Drošības apliecība

17. Komersanta spēju darboties attiecīgajā komercdarbības jomā dzelzceļa nozarē apliecina spēkā esoša drošības apliecība šādās komercdarbības jomās:

17.1. dzelzceļa infrastruktūras pārvaldīšana:

17.1.1. publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs, kas atbild par normatīvajos aktos par stratēģiskās un reģionālās nozīmes dzelzceļa infrastruktūras iedalījumu minēto dzelzceļa infrastruktūras iecirkņu izveidošanu un uzturēšanu un to infrastruktūras vadības un drošības sistēmu pārvaldību;

17.1.2. dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs, kura pārvaldījumā nav normatīvajos aktos par stratēģiskās un reģionālās nozīmes dzelzceļa infrastruktūras iedalījumu norādīto dzelzceļa infrastruktūras iecirkņu;

17.1.3. dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs, kas atbild par tādas dzelzceļa infrastruktūras izveidi, kas iekļauta Eiropas transporta tīklā (TEN-T) un tā prioritāro projektu sarakstā;

17.2. manevru veikšana privātās lietošanas dzelzceļa infrastruktūrā un publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūrā vienas stacijas robežās;

17.3. dzelzceļa infrastruktūras tehniskā aprīkojuma būvniecība, remonts vai tehniskā apkope;

17.4. ritošā sastāva būvniecība, remonts vai tehniskā apkope.

18. Komersants var saņemt drošības apliecību vienai vai vairākām šo noteikumu 17. punktā minētajām komercdarbības jomām vai to daļām.

19. Ja šo noteikumu 17.1.2. un 17.2. apakšpunktā minētās darbības veic komersants, kurš vienlaikus ir pārvadātājs vai manevru darbu veicējs, minēto darbību atbilstību drošības prasībām apliecina, izdodot vienoto drošības sertifikātu saskaņā ar šo noteikumu 9. punktu.

20. Ja šo noteikumu 17.3. un 17.4. apakšpunktā minētās darbības veic komersants, kurš vienlaikus ir pārvadātājs vai manevru darba veicējs, minēto darbību atbilstību drošības prasībām apliecina, izdodot vienoto drošības sertifikātu saskaņā ar šo noteikumu 9. punktu, tikai tad, kad vienoto drošības sertifikātu izdod inspekcija. Ja vienoto drošības sertifikātu izdod Eiropas Savienības Dzelzceļu aģentūra, komersants saņem drošības apliecību šajā nodaļā norādītajā kārtībā.

21. Lai saņemtu drošības apliecību, komersants iesniedz inspekcijā iesniegumu drošības apliecības saņemšanai (turpmāk – iesniegums). Iesniegumā norāda:

21.1. komersanta nosaukumu, reģistrācijas numuru un adresi;

21.2. informāciju par pieprasīto drošības apliecību (jauna, atjaunota vai grozīta);

21.3. komercdarbības jomu dzelzceļa nozarē atbilstoši šo noteikumu 17. punktā norādītajām jomām;

21.4. komercdarbības jomas aprakstu, norādot plānotās darbības attiecīgajā komercdarbības jomā. Šo noteikumu 17.1.1. un 17.1.3. apakšpunktā minētais infrastruktūras pārvaldītājs norāda, vai tas infrastruktūras pārvaldīšanai veic arī manevru darbus un vilcienu satiksmi, kas nav dzelzceļa pārvadājumi;

21.5. informāciju par dzelzceļa infrastruktūru, kurā tiks veikta komercdarbība (izņemot šo noteikumu 17.3. un 17.4. apakšpunktā minēto komercdarbību);

21.6. informāciju par komersanta veiktajām papildu darbībām dzelzceļa nozarē, ja tādas plānotas;

21.7. informāciju par drošības apliecības saņemšanas veidu.

22. Lai saņemtu drošības apliecību, publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs, kas atbild par normatīvajos aktos par stratēģiskās un reģionālās nozīmes dzelzceļa infrastruktūras iedalījumu minēto dzelzceļa infrastruktūras iecirkņu izveidošanu un uzturēšanu un to infrastruktūras vadības un drošības sistēmu pārvaldību, izveido un uztur šo noteikumu 2., 3. un 4. punkta prasībām atbilstošu drošības pārvaldības sistēmu, tajā ietverot arī noteikumus un procedūras to prasību izpildīšanai, kas nepieciešamas dzelzceļa infrastruktūras drošai attīstīšanai, uzturēšanai un ekspluatācijai, tostarp attiecīgos gadījumos kustības vadības un signalizācijas sistēmas apkopei un ekspluatācijai. Šādas infrastruktūras pārvaldītājs, kura dzelzceļa infrastruktūras attīstība ir būvdarbu stadijā, saņem drošības apliecību, ja tas ir izveidojis strukturētu un dokumentētu sistēmu, kura ļauj pārvaldīt dzelzceļa infrastruktūras attīstības darbus, ievērojot nacionālās prasības, tieši piemērojamos Eiropas Savienības tiesību aktus un vietējos infrastruktūras nosacījumus.

23. Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs, kas atbild par normatīvajos aktos par stratēģiskās un reģionālās nozīmes dzelzceļa infrastruktūras iedalījumu minēto dzelzceļa infrastruktūras iecirkņu izveidošanu un uzturēšanu un to infrastruktūras vadības un drošības sistēmu pārvaldību, iesniegumam pievieno šādus dokumentus:

23.1. drošības pārvaldības sistēmas dokumentus, kas apliecina šo noteikumu 2., 3. un 4. punktā minēto prasību izpildi (arī saistībā ar bīstamo kravu pārvadājumiem);